

Työn muistot talteen

Kirjoituskilpailun
satoa

Kylpylälomalle

Toinen kirjoituskilpailun palkintona olleista hemmottelulomasista Sokos Hotel Flamingossa osui arvonnassa **Sirkka Tiusaselle**.

Kilpailun järjestäjät onnittelevat!

Nuoren kemistin kivinen tie

”Tänne ei naisia oteta!”

■ **Vastavalmistunut kemisti osasi asiansa, mutta työnantajien mielestä tärkein puuttui – ei korvien vaan jalkojen välistä.**

Sirkka Tiusanen

Avioiduin 1970, jolloin minulla oli vielä organisen kemian *pro gradu* kesken. Opiskelin Turun yliopistossa, mutta muutin Helsinkiin aviomieheni työpaikan vuoksi.

Emme kumpikaan viihtyneet Helsingissä, joten mieheni haki työpaikkaa Raumalta, silloiselta Rauma-Repolan telakalta, jonne hänet kutsuttiinkin työpaikkahaastatteluun.

Hän kertoi haastattelussa, että vaimo on juuri valmistumisvaiheessa, joten onko mahdollista, että vaimolle sitten valmistuttuaan löytyy paikka Rauma-Repolan paperi- ja sellutehtaalta? Rauma on kuitenkin niin pieni paikkakunta että sieltä tuskin löytyy muuta työtä kemistille.

Mitä lie hänelle vastattu, mutta ainakin hän jäi siihen uskoon, että valmistuneelle kemistivaimolle kyllä tulee työpaikka löytymään.

Niinpä muutimme Raumalle suureen Rauma-Repolan omistamaan talonpuolikkaaseen, ja minä viimeistelín graduaani. Olisin oikeastaan nuorena ylioppilana halunnut opiskella biologiaa, mutta se olisi merkinnyt opettajaksi ryhtymistä, ja sitä en suurin surminkaan halunnut, sillä tähtäsin teollisuuteen.

NO, SITTEEN valmistuin, ja paperit kainalossani marssin sellu- ja paperitehtaan johtajan puheille riemuissani, että tässä minä nyt sitten olen, ja minkälaista työtä te minulle tarjotte?

Tyrmistykseni oli sanoinkuvaamaton, kun vuorineuvos ilmoitti, ettei hän ole minusta kuullutkaan, ja että Rauma-Rekola ei koskaan palkkaa aviopareja – ei vaikka mieheni työskentelikin telakalla laivojen sähköistyksen parissa ja minä keittelisin sellua.

Ja lisäksi vielä, jos aviopuolisoista nainen on töissä firmassa ja aviomies josain muualla, menettäisimme oikeuden asua tehtaan asunnossa.

Masentava keskustelumme päättyi reippaaseen toteamukseeni, että jaaha, siispä lähdemme pois Raumalta.

KOTIIN kävellessäni palasi mieleeni muuan keskustelu Turusta kemian laitokselta.

Eräs opiskelukaverimme oli valmistunut ja saanut työpaikan Harjavallasta Outokummulta. Hän oli tullut laitokselle pistäytymään ja tapaamaan vanhoja kaveritaan ja nyt muistin, kuinka sanoin hänelle iloisesti, että kait sinä sitten järjestät työpaikan minullekin kun minä valmistun?

Mutta ällistykseni hän vastasi ikään kuin itsestäänselvyytenä: ei sinne naisia oteta.

Se tuntui minusta ihan hullulta vastaukselta ja jätin sen ikään kuin vitsinä kommentoimatta.

Nyt muistin nuo sanat, ja epäily hiipi mieleeni, että näinköhän todella on?

LAINASIMME isäni auton ja lähdimme kiertämään satakuntalaisia kemialla käytäviä teollisuuslaitoksia.

Oikeastaan meille oli yllätys, että niitä Satakunnassa olikin niin monia. Koska mieheni oli sähköinsinööri, oli miltei jokaisessa laitoksessa myös sen alan insinööriä.

Me emme kursailleet vaan marssimme reippaasti ylimmän johdon puheille, esittäydymme ja kerroimme työhalum-

me. Saimme kaikkialla ystävällisen vastaanoton, mutta minulle ei töitä löytynyt. Mieheni sen sijaan sai työpaikan Porista Rosenlewilta.

Pori oli koulukaupunkini, joten muuttimme sinne, koska päätelimme että siellä on kemistillekin huomattavasti enemmän mahdollisuuksia kuin Raumalla.

SITTEEN Porin Vuorikemian tehtaat haki kemistiä ympäristötutkimukseen. Innostuneena menin siellä käymään ennen kuin edes laadin hakemuksia.

Ja siellä kävinkin sitten oikein pitkän kaavan mukaisen sukupuolisyrjintäkeskustelun.

Esittäydyin tehtaan johtajalle – nimenkin vielä muistan – ja hän oli alussa ensin hyvin kohtelias.

Tiedustelin millainen kemistin tehtävä olisi. Hän katseli mukaani ottamia papereja ja lausui, että rouvalla on kyllä hyvät suoritukset, mutta ettekö ole ajatellut ryhtyä opettajaksi?

Tähän vastasin että en todellakaan.

SEN JÄLKEEN hän alkoi selittää, että kas kun niitä näytteitä pitäisi ottaa tuolta keinuvalta mereltä tuulessa ja tuiskussa, johon minä vastasin iloisesti, että ei haittaa kun minulla on harrastuksena pienveneellä kilpurajehdus, joten meri on tuttu elementti.

Seuraava kommentti johtajalta oli, että piippuunkin pitäisi kiivetä, ja se piippu on korkea.

Ja minä vastasin, että olen paljon harrastanut eräretkeilyä ja kontannut tuntu-reita ylös – ja alas – ei huimaa....

Tässä vaiheessa johtaja alkoi olla hie-man levoton ja lausahti: ei tähän nyt kuitenkaan naista oteta.

Jaaha, ajattelin ja kysyin, miksi ei.

Scanstockphoto

**Ei naisille,
kiitos!**

Virallinen nenä siirtyi risusavottaan

Teollisuudelta neljäkymmentä vuotta sitten saadut pakit osoittautuivat loppujen lopuksi **Sirkka Tiusaselle** siunaukseksi. Porin kaupungin perustamaan vesilaboratorioon päädyttyään hän viihtyi talossa koko pitkän, ansiokkaan uransa.

”Kaupungin virallisena nenänä minut tunnettiin, ja niin minua nimittivät omat lapsetkin”, nauraa Tiusanen, joka sai luoda työnkuvansa alusta pitäen itse.

Nuoren kemistin työhaastattelun teki kaupungin eläinlääkäri, ja uuteen yksiköön palkattu henkilöstö – Tiusasen lisäksi yksi laborantti – alkoi kyntää koskematonta sarkaa paikallisessa maidontarkastamossa.

”Nollasta lähdettiin, pipettien tilaamisesta. Kunnalliset vesilaboratoriot olivat uutta ja Porin laboratorio ensimmäisiä Suomessa. Eihän ennen talousvesiä mitenkään tutkittu, juotiin vain”, Tiusanen kuvailee urakan lähtökohtia.

Vuosien mittaan yksikön väkimäärä toki kasvoi ja toimenkuva laajeni, kun vesianalyysien oheen tulivat elintarvikke- ja ympäristölaboratorion tehtävät. Tiusanen sai olla mukana perustamassa kaupunkiin ympäristölautakuntaakin.

Juuri ympäristöpuoli alkoi vähitellen kiehtoa eniten.

”Se oli elävää ja hauskaa työtä. Aamulla kun luki lehden, heti tiesi, mistä kohta tulee puhelu.”

Risuja riittää

Maidontarkastamon nurkistakin päästiin lopulta uusiin, hulppeisiin tiloihin, joiden varustuksen Tiusanen työtovereineen sai suunnitella itse.

Sirkka Tiusanen kotituumi

Virallinen nenä sai Kuopion-vuotensa aikana arvokkaaksi osoittautunutta kokemusta vesianalytiikasta.

”Meille annettiin ulkoseinät ja sanottiin, että tehkää itse loput. Niin teimme ja todella tyytyväisiä olimme lopputulokseen. Laboratorion vieraatkin ihan henkeään haukoivat, että onpa teillä hienoa.”

Siinikkyys sai siis palkkansa ja naiskemisti paikkansa, eikä Tiusanen muistele vanhoja pahalla. Tämän päivän nuoria kollegoita hän kannustaa rohkeuteen.

”Kyllä heiltäkin varmaan töitä hakessa yhä kysellään kaikenlaista perhe-suhteista ja mahdollisista äitiyslomista. Tärkeintä on, etteivät naiset itse erehdy ajattelemaan, että esimerkiksi lapset olisivat uralla esteenä.”

”Nainen pystyy kaikkeen mihin miehenkin. Ei pidä sortua rooliajatteluun, ja nyky naiset tuskin sortuvatkaan. Eikä pidä olla turhan vaatimatonta vaan luottaa it-

seensä. Kun olen nämä asiat opiskellut, niin ne myös osaan.”

Porilabin laatupäällikön vakanssilla eläköitynyt Tiusanen ei itse kuitenkaan enää kemistin töihin haikaile, sillä se ura on purkissa. Kiireistä pitää nyt huolen kakkosammatti. Toista sarkansa ”virallinen nenä” kyntää ensimmäistä kirjaimellisemmin, sillä hän on myös maanviljelijä, joka jo 1980-luvulla otti vastuun Porin kupeessa sijaitsevasta vanhasta sukutilastaan.

Tilalla on tosin hiljattain tehty sukupolvenvaihdos, ja virallisesti pelloista ja metsistä vastaa nyt kolmesta lapsista nuorin. Vanhemmat jatkavat silti mukana talon töissä entiseen tapaan.

”Eihän maanviljelystä koskaan jäädä kokonaan eläkkeelle. Risumetsää riittää!”

Päivi Ikonen

Vastaus yllätti: meillä on naisista niin huonoja kokemuksia!

– Niinkö? Oikein monista naisistako? Eikä koskaan miehistä?

Johtajan kiemurtelu lisääntyi ja hän vastasi: – No ei monista naisista, mutta naiset jäävät niin paljon paremmin mieleen! Ja sitä paitsi johtokunta on päättänyt, että tähän ei naista oteta!

Tokihan minä jo uskoin vähemmälläkin.

JOTTA EDES jotain työtä saisin, lähdin Suomen toiselle laidalle Kuopioon, missä Kansanterveyslaboratorio tarvitsi viransijaista vesitutkimuksiin.

Tätä ei missään lehdessä julkaistu, mutta kuulin siitä opiskelukaveriltani, joten siis sinne. Kyseessä oli määräaikainen juttu.

Karvaalta se tuntui nuoresta avio- vaimosta, jonka puoliso jäi länsirannikolle, sillä Suomessa ei todellakaan matkusteta länneistä itään tai päinvastoin julkisilla kulkuneuvoilla – vieläkin 40 vuoden kuluttua.

AIKA PIAN viransijaisuuden päätyttyä sain kemistin viran Ulvilasta Friitala Oy:stä aivan normaalin lehti-ilmoituksen perusteella, ja noin vuoden kuluttua Porin kaupunki etsi kemistiä perustamaan

vesilaboratoriota ja kemiallista elintarvikkevalvontaa.

Itä-Suomen viransijauskärsimys osoittautui nyt siunaukselliseksi, sillä kun väärään puolueeseen kuuluvana hain Porin kaupungin virkaa, ei minua voitu ohittaa, koska kaupunki kuulemma tarvitsi ”asiantuntijan”, eikä muilla viran hakijoilla ollut mitään vastaavaa kokemusta.

Näin minusta tuli lopulta Porin kaupungin ”virallinen nenä ja suu”, kuten perhe asian ilmaisi, ja toimin tässä virassa 35 vuotta. Jäin eläkkeelle keväällä 2009. Näiden 35 vuoden muisteleminen vaatisi erillisen kirjan kirjoittamista. □